

Din toată inima ta. Castitatea.

Foarte umani, foarte divini (13):
Virtutea castității se raportează
la capacitatea noastră de a
percepe ceea ce poate să umple
inima umană, să aspire la
aceasta și să se bucure de ea; ea
ne permite să-l descoperim pe
Dumnezeu în toate.

18.02.2026

„Fericiți cei curați cu inima, pentru
că ei îl vor vedea pe Dumnezeu” (Mt
5,8). Să-l vezi pe Dumnezeu: fără
filtru, fără grabă, fără limită... Cine

ar putea visa să ajungă la aceasta prin propriile sale forțe? Să contempli la sursă frumusețea sa, bunătatea, măreția pe care noi o căutăm neîncetat pretutindeni. Să contemplăm, ceea ce înseamnă să observăm nu din exterior, ci din interior, știind că suntem inundați pretutindeni de această realitate plină de lumină, de această „Iubire care satură fără a sătura” ^[1] dorințele noastre cele mai profunde; aceste dorințe care în lumea aceasta nu găsesc decât un răspuns foarte parțial, chiar dacă deseori creaturile par atât de frumoase, bune și mărețe după cum ni le putem noi imagina.

Desigur că, vorbind despre puritatea inimii, Domnul nu face referință numai la castitate. Dacă cineva ar fi foarte cast, dar nedrept, nesincer, neloaial, leneș ori egoist, nu am zice că inima sa este pură. Când David se roagă „Creează în mine o inimă curată, Dumnezeule” (Ps 51,12) el

cere o inimă care să reunească toate virtuțile; o inimă care să știe să vibreze cu tot ceea ce este prețios, nu cu ceea ce este inconsistent, o inimă capabilă să-și riște viața pentru ceva ce este mai mare decât ea, fără să se lase dominată de ceea ce este efemer și superficial. Pe măsură ce creștem în diferite virtuți, viziunea noastră – dorințele noastre, interesele, aspirațiile – devin mai clare și suntem capabili să percepem adevărata valoare a lucrurilor. Învățăm să vedem, să contemplăm, să apreciem.

Perplexități

Dumnezeu ne-a creat pentru această contemplare, ce reunește toate aspirațiile inimii. Este un har pe care vrea să ni-l acorde. Dar un har pentru care trebuie să luptăm. Trebuie să ne cucerim inima pentru a o face capabilă să primească acest dar, riscând să o lăsăm fără

deschidere, uitată într-un colț. După cuvintele sfântului Josemaría, castitatea este „o luptă, nu o renunțare; să răspundem printr-o declarație fericită, printr-o angajare liberă și bucuroasă. Atitudinea ta nu trebuie să aibă ca singur, unic obiectiv evitarea căderii sau fuga de oportunitate. Nu trebuie în nici un fel să ne limităm la un refuz rece și calculat. Ești convins despre castitate că este o virtute și ca atare ea trebuie să crească și să se perfecționeze?” ^[2]. Castitatea este o angajare fericită și mereu se poate dezvolta. Aceste două idei, cert, sunt familiare, dar nu sunt mereu destul de bine înțelese, până într-atât încât pot genera o oarecare perplexitate.

Ideea de castitate ca angajare, afirmație contrastează cu concepția celor care pun un accent excesiv pe cuvânt, ca și cum virtutea ar consta cu siguranță în a nu face, a nu gândi, a nu privi, a nu dori. Castitatea este,

În schimb, un da spus iubirii, este iubirea care o face necesară și îi dă un sens. Bineînțeles, este necesar să spui nu anumitor acte sau atitudini care îi sunt contrare și pe care orice persoană rezonabilă le percepe, desigur, ca pe negații ale iubirii, deoarece în sine această iubire trebuie să fie totală, exclusivă și definitivă. Dar, în ciuda faptului că necesită câteva „nu-uri”, castitatea este o realitate eminamente pozitivă.

Să presupunem o persoană cu o bună cunoaștere a credinței și a vieții creștine, sincer hotărâtă să o trăiască; o persoană care poate chiar a transmis altora această viziune pozitivă asupra sfintei curății, pentru că înțelege aceste argumente și le împărtășește. Este posibil însă ca experiența sa concretă a acestei virtuți să nu corespundă ideii unei realități pozitive, care poate crește mereu: pe de o parte, pentru că nu trebuie să exercite castitatea în mod

constant; există alte interese care, de obicei, ocupă primul plan și împing castitatea pe locul al patrulea sau al cincilea între preocupările sale, astfel încât, în mod obișnuit, ea nu pare să fie nici afirmare, nici negare. Pe de altă parte, atunci când, în anumite perioade, trebuie să lupte mai intens pentru a o trăi, o simte tocmai ca pe o negare, nu ca pe o afirmare.

Se adaugă la aceasta o altă sursă de perplexitate: pentru că este o virtute, castitatea este chemată să „crească și să se perfecționeze” ^[3]. Din nou, acest bun creștin și-ar putea spune: în mod obișnuit reușesc să evit acte, gânduri, priviri contrare castității; nu despre aceasta este vorba?, nu pot spune că am virtutea?, ce ar mai trebui să fac?, în ce sens ar trebui să crească și să se desăvârșească în mine castitatea?”

În realitate, la originea acestor perplexități se află ideea destul de răspândită, dar foarte limitată, că

virtutea este în esență un supliment de forță al voinței, care ne face capabili să respectăm normele morale, chiar și atunci când ele se opun înclinației noastre. Dacă această viziune ar fi corectă, virtutea ar consta în capacitatea de a ignora afectivitatea, de a ne opune sistematic la ceea ce simțim de fiecare dată când respectul acestor norme o cere. Bineînțeles, există o parte de adevăr, deoarece în formarea virtuții deseori este necesar să acționăm împotriva înclinațiilor afective. Totuși, este foarte important să nu uităm că acesta nu este scopul; este doar o etapă care, dacă nu este urmată de altele, formează doar capacitatea de a se reține, de a spune „nu“. Cei care gândesc astfel despre virtuți, chiar dacă pot spune despre castitate că este o afirmație bucurioasă, nu au înțeles-o cu adevărat, pentru că nu văd ce înseamnă aceasta în practică.

Integrare

Virtutea, mai degrabă decât ca o simplă capacitate de a ne opune înclinațiilor, constă în formarea însăși a acestor înclinații. Virtutea înseamnă, de fapt, a te bucura de bine, pentru că în noi s-a dezvoltat o „connaturalitate” afectivă, adică o formă de complicitate cu binele.

În acest sens, numim cumpătare ordinea în tendința naturală spre plăcere. Dacă plăcerea ar fi rea, a o ordona ar însemna a o anula. Dar plăcerea este bună, iar natura noastră tinde spre ea. Totuși, faptul că este bună în principiu nu înseamnă că este bună în toate cazurile: obiectul unei tendințe poate să nu fie benefic pentru o persoană într-un caz particular. De aceea este important să ne ordonăm înclinația spre plăcere. Dacă reușim, o vom transforma într-unul dintre cei mai buni aliați pentru a face binele; dacă

nu, va deveni un mare dușman care ne poate distruge, la fel cum apa, care potolește setea, hidratează corpul și face să crească plantele, poate fi și tsunami, inundație sau distrugere.

În ce constă ordonarea acestei tendințe? Cu siguranță, nu în a face să dispară atracția plăcerii, ceea ce este imposibil. Nici în a o ignora, a trăi ca și cum nu ar exista, sau a o reprima. A ordona tendința spre plăcere înseamnă a o integra în binele persoanei^[4]: să dăm unitate dorințelor noastre, astfel încât ele să fie treptat în acord cu identitatea noastră și să o întărească. O inimă impură este o inimă fragmentată, fără direcție; o inimă pură este o inimă unită, cu un scop clar în viață.

Cum se ajunge la aceasta? Tendințele umane sunt moduri diferite de a percepe binele: fiecare dintre ele ne arată ceea ce este potrivit pentru

satisfacerea sa. Spunem că avem o tendință spre plăcere pentru că suntem atrași de ceva ce poate aduce plăcere, ceea ce ni se pare dezirabil. Totuși, ceea ce este bun ca tendință poate să nu fie bun pentru persoană. De exemplu, o prăjitură poate fi plăcută la gust, dar nu bună pentru sănătatea mea (de exemplu, dacă sunt diabetic), pentru forma mea fizică (dacă încerc să slăbesc) sau pentru relația mea cu ceilalți (dacă aparține altcuiva). Fiecare tendință judecă realitatea din propriul punct de vedere și nu din perspectiva altuia. Rațiunea este singura facultate care poate lua în considerare toate punctele de vedere și să le integreze^[5], identificând binele persoanei și nu doar binele unei tendințe particulare sau al unui aspect izolat al vieții. Rațiunea ascultă ce are de spus fiecare tendință, evaluează toate aceste voci împreună și judecă dacă o acțiune este bună pentru persoană.

Rațiunea nu este rece; ea este pasionată și este condiționată de tendințe sau pasiuni. Dacă o tendință se manifestă mult mai puternic decât celelalte, rațiunea poate fi confuză. De aici importanța ca tendințele să fie bine formate, bine temperate. Astfel, în loc să fie un obstacol, ele devin un sprijin pentru judecata rațiunii. Desigur, această integrare în jurul rațiunii cere ca sensul fiecărei tendințe să fie înțeles și respectat și ca acțiunile noastre să fie astfel încât respectul să pătrundă afectivitatea noastră. Lăcomia, de exemplu, arată că nu s-a înțeles — cel puțin în mod practic, capabil să influențeze comportamentul — sensul necesității de a mânca, adică modul în care plăcerea de a mânca contribuie la binele integral al persoanei. La fel se poate spune despre castitate și despre orice altă virtute.

O lume interioară

Să ascultăm sfatul sfântului Josemaría într-un punct foarte scurt din *Drum*: „De ce trebuie să privești, dacă „lumea ta“ o porți lăuntric?” ^[6] —.

Este adevărat: dacă porți în tine o lume — o lume făcută din lucruri mari, divine și umane — privirea, acțiunea sau gândirea care se opune castității pot avea o oarecare atracție, dar vor fi mult mai ușor de înfruntat, pentru că vor fi percepute ca o amenințare la armonia propriei lumi interioare.

S-ar putea spune chiar că castitatea se referă la sexualitate doar secundar. În esență, ea ține de deschiderea lumii noastre interioare — a inimii noastre — către lucruri mari, de capacitatea de a percepe, de a aspira și de a se bucura de ceea ce poate umple cu adevărat inima umană. De aceea, sfântul Josemaría

spunea: „Dar nu mi-a plăcut niciodată să vorbesc despre necurăție. Vreau să mă opresc asupra roadelor cumpătărilor. [...] Trăind astfel – cu sacrificiu – se eliberează de multe servitudini și reușește, în profunzimea inimii sale, să se bucure de întreaga dragoste a lui Dumnezeu [...]; este în stare să se preocupe de ceilalți, să împartă ceea ce este al său cu toți, să se dedice sarcinilor mari”^[7].

Persoana castă este capabilă să se conecteze afectiv și să se bucure de tot ce este frumos, nobil și cu adevărat plăcut. Privirea sa nu este posesivă, ci recunoscătoare: lasă pe celălalt să fie așa cum este și nu permite ca relația care îl leagă de fiecare lucru și de fiecare persoană să fie pătată sau depersonalizată. Cei care nu sunt caști au o privire coborâtă, care nu este capabilă să primească, ci doar să ceară satisfacții. În realitate, ei nu pot să se

bucure de lucrurile mărunte ale vieții sau de relațiile personale; nu pot fi cu adevărat prezenți cu ceilalți. Lucrurile delicate pe care alții le apreciază li se par insipide; nu le spun nimic, pentru că au nevoie de emoții puternice ca să reacționeze și să simtă ceva pozitiv și plăcut.

Se înțelege astfel că cei care trăiesc castitatea ca o afirmare plină de bucurie nu au, în general, nevoie de un efort extraordinar al voinței pentru a stăpâni impulsul sexual dezordonat: lumea lor interioară, țesută din realități prețioase și relații autentice, contrastează puternic cu acesta și îl respinge. Și trăind astfel, se simt minunat de liberi, pentru că fac ceea ce le place. În schimb, desfrânații, necumpătații sau chiar cei doar înfrânați, dacă ar reuși să procedeze la fel, s-ar simți reprimăți, ca și cum le-ar lipsi ceva.

Pentru sfântul Toma de Aquino, desfrânatul, necumpătatul, înfrânatul și cel cast sunt patru figuri distincte^[8]. Cel cast și desfrânatul posedă, unul virtutea, celălalt viciul. Necumpătatul, fără a fi stabilit în viciu, nu trăiește drept. Iar înfrânatul, așa cum sugerează termenul, se stăpânește: nu păcătuiește împotriva castității, dar nici nu posedă virtutea; în fața tentației, se limitează la a-și reprima impulsul, fără a se bucura de bine. Este cazul, de exemplu, al celui care nu vrea să privească, dar ar dori ca privitul să fie inevitabil. Se mulțumește să treacă peste obstacole pe care și-ar fi dorit să nu fie nevoit să le înfrunte și, făcând aceasta, nu se gândește să-și formeze interioritatea pentru a o configura după bine. Această situație poate fi un pas înainte pentru cine vine de departe, dar acea persoană mai are de parcurs un drum lung până la formarea virtuții. Cel care nu se

îndepărtează hotărât de margine, chiar dacă reușește să nu păcătuiască, nu va trece dincolo de stadiul de înfrânat și nu va ajunge să se bucure de virtute și să o vadă ca pe o afirmare plină de bucurie.

Ei Îl vor vedea pe Dumnezeu în toate

„Fericiți cei curați cu inima, căci ei Îl vor vedea pe Dumnezeu” (Mt 5,8). Poate că Isus nu vrea să spună că celor cu inima impură le va fi interzis să-L vadă pe Dumnezeu, ci mai degrabă că ei nu vor reuși să vadă nimic acolo unde cei curați cu inima vor percepe o frumusețe indescrribibilă, plină de nuanțe, care satisface toate aspirațiile inimii lor. Așa se întâmplă de fapt aici, pe pământ: virtușii sunt capabili să-L descopere pe Dumnezeu în fiecare persoană, în fiecare situație aparent banală a vieții, în timp ce cei nevituoși nu simt prezența Sa sau o

percep ca pe ceva incomod și neplăcut, care le limitează libertatea.

Virtutea, înțeleasă astfel — ca și creație a unei lumi interioare frumoase, a unei connaturalități afective care ne face să ne bucurăm făcând binele — este un răspuns la perplexitățile menționate mai sus. Într-adevăr, dacă efortul pentru sfânta puritate nu se limitează doar la a refuza actele dezordonate, ci urmărește, mai ales, să constituie o lume interioară plină de realități prețioase, supranaturale și umane, este de înțeles că această virtute crește și se formează nu doar atunci când trebuie să învingem o tentație, ci și atunci când atenția noastră se îndreaptă către tot ceea ce este valoros și frumos în realitate, chiar dacă nu are legătură directă cu sexualitatea. Castitatea nu este doar o virtute pentru momentele de luptă; nu se reduce la tentații. Ea este o virtute a atenției, a felului în care

inima noastră se concentrează asupra lucrurilor. De asemenea, înțelegem astfel că această delicatețe interioară, această deschidere către măreție, nu are limite și poate crește mereu.

Mijloacele sunt numeroase

Cum se formează această lume interioară? Bineînțeles, este necesar să evităm tot ce i-ar putea perturba ordinea, să veghem ca privirea și imaginația să nu se risipească sau să fie tulburate, să punem anumite frâne curiozității și, totodată, să evităm a cădea în lene, acea atitudine pasivă prin care evenimentele preiau controlul deciziilor noastre. Căci a naviga fără țintă, lăsându-ne purtați de vântul ce suflă, este o cale ușoară de a ne pierde și de a ajunge într-un loc în care am fi preferat să nu fim.

Este de asemenea important să creștem în tărie sufletească, pentru că fără ea este greu să păstrăm direcția în mijlocul valurilor; constanța în micile mortificări la muncă, în relațiile cu ceilalți și în gusturi întărește inima. La fel de necesară este sinceritatea: a avea simplitatea de a vorbi despre ceea ce se petrece în interiorul nostru este un mod eficient de a oxigena inima și de a o feri de afecțiuni prea mărunte pentru ea.

La fel de importante sunt și alte mijloace care îndreaptă privirea sufletului către ceea ce este supranatural sau cu adevărat valoros din punct de vedere uman: devoțiunea euharistică, dragostea față de Maica Domnului, rugăciunea și tonul obișnuit al relației personale cu Domnul. Prietenii și toate relațiile umane nobile contribuie la același scop: în timp ce izolarea sau egocentrismul sunt surse ușoare de

infecție sufletească, dăruirea sinceră față de ceilalți menține inima sănătoasă.

Totodată, este foarte recomandat să se cultive interese culturale valoroase, în special literatura de calitate, filmele bune, muzica, etc., care contribuie la dezvoltarea sensibilității estetice și a simțului frumosului. Cei care se bucură doar de filme, lecturi, planuri sau videoclipuri de intensitate mare, cei care se obișnuiesc să trăiască doar din emoții banale, vor avea nevoie de un efort considerabil pentru a se controla atunci când aceste emoții pătrund în sfera sexuală. Iar dacă reușesc, vor trăi acest lucru, în cel mai bun caz, ca pe o represiune, ca pe o negare. Este mult mai frumos și mai eficient să creăm un climat interior curat, luminos și afirmativ. Inima noastră nu a fost făcută pentru mai puțin: ea este menită să se bucure de frumusețea lui Dumnezeu

încă din această viață și pentru toată eternitatea.

[1] Sfântul Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 208.

[2] Sfântul Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu* nr. 182.

[3] *Ibid.*

[4] *Catehismul Bisericii Catolice* , nr. 2337: „Castitatea semnifică integrarea reușită a sexualității în persoană , iar de aici unitatea interioară a omului în ființa sa corporală și spirituală”.

[5] Cf. Sfântul Toma de Aquino, *Suma teologică* , I-II, a. 1, ad 2.

[6] Sfântul Josemaría, *Drum* nr. 184.

[7] Sfântul Josemaría, *Prietenii lui Dumnezeu*, nr. 84.

^[8] Cf. *Suma teologică*, II-II, q. 151-156.

Julio Diéguez

.....

pdf | document generat automat din
<https://opusdei.org/ro-ro/article/foarte-umani-foarte-divini-xiii-din-toata-inima-sa/> (20.03.2026)